

Bild: Sara Rydin

Mattias Nilsson Benfatto (till vänster) och Gustaf Öqvist Seimyr.
– Genom att åka ut till skolorna kan vi också testa vår metod på riktigt, säger Gustaf Öqvist Seimyr. Samtidigt kan vi också se om vi kan få screeningprocessen att fungera praktiskt i skolan.

Ögonrörelser avslöjar lässvårigheter

En ny screeningmetod som utgår från ögonrörelser tas fram på Karolinska Institutet. Den testas nu i skolor och kan finnas tillgänglig kommersiellt under nästa år.

Att annorlunda ögonrörelser inte orsakar dyslexi har man vetat länge. Däremot visar ny forskning att ögonrörelser kan avslöja läs- och skrivsvårigheter. Två forskare som kommit långt inom området är Mattias Nilsson Benfatto och Gustaf Öqvist Seimyr vid Marianne Bernadotte Centrum på Karolinska Institutet i Stockholm. De har tillsammans skapat en metod för att enklare upptäcka barn med läs- och skrivsvårigheter.

– Kognitiva processer avspeglas i ögonrörelser och det kan vi utnyttja, säger Mattias Nilsson Benfatto.

Med metoden kan de idag med 90 till 95 procents säkerhet förutsäga om ett barn i nio-årsåldern ligger i riskzonen för läs- och skrivsvårigheter. Undersökningen går till så att eleven kopplas upp med en kamera som följer ögonrörelserna under läsning. Barnet får under cirka 30 sekunder läsa ett stycke på skärmen. För att kontrollera att barnen verkligen läser ställs en uppföljningsfråga.

Barnets läsmönster jämförs automatiskt mot en modell. Ett stort antal parametrar vägs in. Resultatet är en siffra som säger om barnet ligger inom riskzonen eller inte, någon manuell bedömning av

testet behövs inte göras. Barn som hamnar i riskzonen bör utredas vidare och få tillgång till det stöd som skolan kan ge.

För att nå ännu större säkerhet i metoden samlar forskarna in nytt material på skolor i Trosa och Järfälla. Runt tusen eleverna i årskurs ett till tre genomgår ögonscreening. Samtidigt får de också göra ett antal andra screeningtester, bland annat bokstavskedjor, ordkedjor, RAN och en variant av LäSt. Dessutom gör lärarna en bedömning av barnens nivå och vissa barn får även träffa en utredningspsykolog. Allt för att ta reda på vilka av barnen som har läs- och skrivsvårigheter.

Modellen som idag används för att jämföra resultaten från mätningarna av ögonrörelserna har sina svagheter. Men med hjälp av det nya materialet hoppas forskarna kunna bygga en ny modell som ger säkrare resultat. Hur bra metoden fungerar med det nya materialet får framtiden utvisa.

Mattias Nilsson Benfatto och Gustaf Öqvist Seimyr räknar i alla fall med att kunna lansera screeningmetoden under nästa år.

Text: Sara Rydin

Ville går i skolan. Han lär sig många saker. Han lär sig läsa. Han lär sig räkna. Idag snöar det. Snön är vit. Då kan man åka pulka och kasta snöboll. Man får inte kasta snöboll på rasten. Gör man det blir lärarna arga. Ville vill kasta snöboll. Ville önskar att det vore lov för då kan inte lärarna bestämma.

Ögonrörelser för elev utan svårigheter.

Ville går i skolan. Han lär sig många saker. Han lär sig läsa. Han lär sig räkna. Idag snöar det. Snön är vit. Då kan man åka pulka och kasta snöboll. Man får inte kasta snöboll på rasten. Gör man det blir lärarna arga. Ville vill kasta snöboll. Ville önskar att det vore lov för då kan inte lärarna bestämma.

Ögonrörelser hos elev med dyslektiska svårigheter.